

КОНОНОВА І. Г. —

старший науковий співробітник
ДУ «Інститут медицини праці
НМАН України», канд. мед. наук

ПАПІРОВИЙ Ю. М. —

голова Всеукраїнської громадської
організації «Громадський комітет
транспортної безпеки»

ПОЖКОВ А. П. — експерт із питань

пожежної та техногенної безпеки

СЕМЧУК Р. І. — начальник Головного

управління Держпраці у Київській
області

СУББОТИН В. М. — директор

ДП «Головний навчально-методичний
центр Держпраці»

ШЕВЧУК Л. В. — викладач охорони

праці навчально-курсового
комбінату «Професіонал-Фаст»

БУЦ Ю. В. — завідувач кафедри

технологій і безпеки життєдіяльності
ХНЕУ ім. С. Кузнеця, д-р. техн. наук,
професор

КОНОВАЛОВА В. П. —

шеф-редактор МСФР Охорона праці

ЕКСПЕРТНА РАДА

ДАКАЛ Н. Д. —

завідувач сектору охорони праці
Шевченківської районної в м. Києві
державної адміністрації

СТАДНЮК Н. А. — заступник директора

ДП «Головний навчально-методичний
центр Держпраці»

ТОЛСТЕНКО А. Е. —

начальник зміни оперативно-
координаційного центру
ГУ ДСНС України у м. Києві,
полковник служби
цивільного захисту

ЧЕРНЕТЕНКО О. А. —

експерт із питань охорони праці

ДОВІДНИК СПЕЦІАЛІСТА З ОХОРОНИ ПРАЦІ

№ 06
червень
2022

Нас «штурмить», але ми впораємося

Вітаю, колеги!

Як ви? Сподіваюся, що здорові та в безпеці.

Скажу чесно, ваші листи, дзвінки до редакції відображають увесь спектр емоцій — від розгубленого до життєствердного.

- «Ми не працюємо, підприємства, можна сказати, немає. Чи віднови-мо виробництво? Не знаю...»
- «Повітряні тривоги вже задовбали. Дехто вже не реагує, продовжує працювати. Як їх переконати спускатися до бомбосховища?»
- «Фінансово зараз підприємству дуже складно, витрати доводиться скорочувати. Але вважаю своєю маленькою перемогою, що дирек-тор і головбух погодили передплату на журнал «Довідник спеціаліс-та з охорони праці» на друге півріччя! Будемо жити, будемо працю-вати! Нас не здолати!»

Нас, дійсно, не здолати. Сьогодні кожен на своєму місці докладає зу-силь для Перемоги. Слава нашим Збройним силам, які стримують воро-га й гонять його з нашої землі. І велика подяка всім, хто підтримує укра-їнську економіку — відновлює підприємства, налагодив виробничий процес в умовах воєнного стану. Ми разом із вами, любі читачі! Сподіваю-ся, ви відчуваєте це в кожному номері Довідника, під час безплатних вебі-нарів, у консультаціях наших експертів. Ми впораємося! Із таким посилом редакція готувала для вас шостий номер журналу. Відкривайте, читайте, залишайтеся на зв'язку.

Безпечної вам роботи!

Валентина КОНОВАЛОВА,
шеф-редактор МСФР Охорона праці

нове у законодавстві

- 4 **Воєнний стан і мобілізацію продовжили до 23 серпня**
- 4 **Уряд змінив форму свідоцтва про реєстрацію ТЗ**
- 4 **Держстат оновила форми звітів із праці**
- 5 **Набув чинності закон, що посилює захист прав працівників**
- 5 **Діють штрафи за порушення габаритно-вагових норм**
- 6 **Карантин триватиме до кінця літа**
- 6 **Зросла допомога з тимчасової непрацездатності**
- 6 **Допомогу за е-лікарняним можна отримати на підставі витягу**
- 7 **Україна приєднується до Конвенції про транскордонний вплив промислових аварій**
- 7 **Держпраці запускає інформаційну кампанію «Україна працює!»**
- 8 **«Дія» запустила нову послугу для підприємців**
- 8 **Держпраці попереджає: стережіться шахраїв!**
- 8 **ДСТУ, які набули чинності 1 червня 2022 року**

офіційні роз'яснення

- 10 **Розслідування нещасних випадків під час війни**
- 12 **Чи зараховують пільговий стаж під час воєнного стану**

- 12 **Які права осіб з інвалідністю в умовах війни**

- 13 **Чи вважати дистанційну роботу за кордоном відрядженням**

навчаємо з питань охорони праці

- Олександр Пількевич
- 14 **Чотири запитання про інструктажі під час воєнного стану**
Експерт роз'яснює:
 - який документ регламентує перенесення строків інструктажів
 - який інструктаж провести працівнику після перерви в роботі
 - за якими інструкціями проводити позаплановий інструктаж
 - від якої дати рахувати наступний повторний інструктаж

створюємо безпечні умови праці

- 16 **Вимоги безпеки під час демонтажу будівель і споруд в умовах воєнного стану**
В умовах війни нагальні завдання — зміцнити пошкоджені елементи будинків, реконструювати або ж знести зруйновані будівлі й споруди. Завдяки статті знатимете, що врахувати під час роботи, які вимоги до членів бригади та які документи оформити
- Зоя Шептунова
- 18 **Пестициди й агрохімікати: як транспортувати, зберігати та які документи вести**
Пестициди належать до небезпечних вантажів, що потребують спеціальних умов транспортування і зберігання. Яких саме — роз'яснимо в статті. Також підкажемо, як документувати роботи з цими небезпечними речовинами

експлуатуємо обладнання безпечно

- Володимир Яценко
- 23 Експлуатуємо кондиціонери безпечно**
У статті підкажемо, як експлуатувати кондиціонери, щоб умови праці працівників були не лише комфортними, а й безпечними та нешкідливими. Також на допомогу — шпаргалки, як користуватися кондиціонером без шкоди для здоров'я та як запобігти пожежі під час використання кондиціонерів
- 27 Як користуватися кондиціонером без шкоди для здоров'я**
Шпаргалка
- 28 Як запобігти пожежі під час використання кондиціонерів**
Шпаргалка

розслідуємо нещасні випадки

- Олександра Королькова
- 29 Службове розслідування порушень вимог безпеки: як проводити та які документи оформити**
Отримаєте зразки наказів про проведення та результати службового розслідування, акта, плану превентивних заходів і переліку матеріалів розслідування. Знатимете, для чого й коли проводити службове розслідування, кого занести до складу комісії та які завдання вона має виконувати

надаємо пільги та компенсації

- Ольга Чернетенко
- 37 Право на пільгову пенсію для професій, створених за допомогою похідних слів**
Із листа до редакції: «Чи можливо підтвердити пільгове пенсійне забезпечення машиніста холодильних установок, якщо після атестації робочих місць за умовами праці посаду перейменували на «старший машиніст холодильних установок»?»

дотримуємо пожежної безпеки

- Анатолій Рожков
- 39 Пожежна безпека й цивільний захист під час війни**
На кожному підприємстві необхідно суворо дотримувати правил пожежної безпеки, особливо під час війни. У статті роз'яснимо, як утримувати приміщення і будівлі в належному пожежобезпечному стані та як взаємодіяти зі службами цивільного захисту
- Олександр Пількевич
- 42 Організовуємо інструктажі з пожежної безпеки**
У статті — про те, хто організовує інструктажі з пожежної безпеки на підприємстві, хто проходить їх, які бувають види інструктажів і як фіксувати їхні результати

піклуємося про здоров'я працівників

- Ярослав Дякунчак
- 47 Як захиститися від впливу смогу**
Останніми місяцями жителі столиці й не тільки багато разів потерпали від смогу. Це через воєнні дії горіло то в лісі, то на сміттєзвалищі, то на нафтобазі. Ще не раз чути мемо повідомлення про смог, особливо у великих містах. Це природне явище актуальне для України й у мирний час. Тож як убезпечитися від негативного впливу смогу? Розповімо в статті

запитання — відповідь

- 49 Чи може працівник відмовитися від відрядження під час війни**
- 50 Чи може виконавець робіт видавати наряд-допуск**
- 50 Чи можна в період воєнного стану перевести працівника на іншу посаду на час простою без його згоди**
- 51 Чи може старший майстер очолити комісію з перевірки знань**
- 52 Яка періодичність навчання для членів комісії з перевірки знань із ОП**
- 53 Чи потрібна окрема розетка для кондиціонера**

Воєнний стан і мобілізацію продовжили до 23 серпня

ВРУ ухвалила Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 22.05.2022 № 2263-ІХ. За ним строк дії воєнного стану в Україні продовжили з 05:30 25 травня 2022 року на 90 діб — до 23 серпня 2022 року.

Парламент також підтримав Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації» від 22.05.2022 № 2264-ІХ, за яким загальну мобілізацію продовжили на той самий строк.

Джерело: ВРУ (rada.gov.ua).

Уряд змінив форму свідоцтва про реєстрацію ТЗ

Набрала чинності постанова КМУ від 23.02.2022 № 275 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 844».

Документ, зокрема, уточнює, що оформлювати та видавати національне посвідчення водія, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу

(ТЗ) потрібно з використанням бланків попередніх зразків до їх повного витрачання, але не пізніше ніж до 31 грудня 2022 року.

Також постанова викладає зразок бланка свідоцтва про реєстрацію ТЗ у новій редакції.

Джерело: Урядовий портал (kmu.gov.ua).

Держстат оновила форми звітів із праці

Державна служба статистики України (Держстат) наказом від 12.05.2022 № 87 оновила форми статзвітів № 1-ПВ — місячну й квартальну.

Звітувати за новими формами потрібно буде:

- з січня 2023 року — за місячною формою;
- з I кварталу 2023 року — за квартальною формою.

Звіти подають територіальному органу Держ-

стату юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб не пізніше 7-го числа місяця, наступного за звітним періодом.

У 2022 році діють форми державного статистичного спостереження, затверджені наказом Держстату від 25.06.2021 № 135. Документ втра- тить чинність із 01.02.2023.

Джерело: Держстат (ukrstat.gov.ua).

Набув чинності закон, що посилює захист прав працівників

27 травня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав працівників» від 12.05.2022 № 2253-IX (далі — Закон № 2253).

Закон № 2253:

- надає можливість укласти колективний договір для ФОП-роботодавців та поширює дію положень галузевої угоди на всіх роботодавців галузі;
- зобов'язує роботодавця ознайомлювати працівника з текстом колективного договору, змінами й доповненнями до нього; сторін колективного договору — забезпечити безперешкодний доступ до тексту договору, можливість його копіювати; сторін колективної угоди — інформувати про її укладення і внесені зміни безпосередньо заінтересованих у цьому суб'єктів;
- установлює строк дії умов колективного договору не менше року в разі реорганізації, зміни власника юридичної особи або відокремленого структурного підрозділу юрособи;
- установлює зобов'язання для роботодавців надавати повідомлення щодо запла-

нованого масового вивільнення профспілковому представнику;

- уточнює ознаки масового вивільнення працівників з ініціативи роботодавця протягом одного місяця:

Кількість вивільнених працівників	Чисельність працівників
10 і більше	від 20 до 100
10 і більше %	від 101 до 300
30 і більше	від 301 до 1000
3 і більше %	від 1001 і більше

Окрім цього, у законодавство включають норми, що протидіють дискримінації в оголошеннях із працевлаштування. Особам, які зазнали дискримінації, надають право звернутися до суду із заявою про відновлення порушених прав, відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Зокрема, Закон № 2253 забороняє необґрунтовану відмову в прийнятті на роботу, тобто відмову без будь-яких мотивів або з підстав, що не стосуються кваліфікації чи професійних якостей працівника, або з підстав, не передбачених законом.

Джерело: ВРУ (rada.gov.ua).

Діють штрафи за порушення габаритно-вагових норм

Із 23 травня на порушників габаритно-вагових норм накладатимуть штраф згідно з чинним законодавством:

- від 5 до 10% — 8500 грн;
- від 10 до 20% — 17 000 грн;
- від 20 до 30% — 34 000 грн;
- понад 30% установлені норми — 51 000 грн.

Дозволи на участь у дорожньому русі транспортних засобів, вагові або габаритні пара-

метри яких перевищують нормативні, можна отримати в центрах надання адміністративних послуг або відділах безпеки дорожнього руху управлінь патрульної поліції, представництвах Укравтодору.

Нагадаємо, в Україні діють європейські стандарти щодо габаритно-вагових обмежень.

Джерело: Укртрансбезпека (dsbt.gov.ua).

Карантин триватиме до кінця літа

Кабмін продовжив карантин та режим надзвичайної ситуації у зв'язку з коронавірусом до 31 серпня 2022 року. Про це за підсумками засідання Уряду повідомив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль.

Строк відпустки без збереження зарплати за згодою сторін на період карантину може перевищувати 15 календарних днів і тривати весь

його строк. Підстава — частина третя статті 26 Закону України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР. Тож роботодавці мають змогу увести дистанційну роботу наказом чи оформити неоплачувану відпустку за згодою сторін до кінця літа.

Джерело: Телеграм-канал Дениса Шмигала (t.me/Denys_Smyhal).

Зросла допомога з тимчасової непрацездатності

Середньоденний розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності за підсумками перших п'яти місяців цього року зріс на **15,8%** порівняно з аналогічним періодом 2021 року.

У середньому за кожен день перебування на лікарняному Фонд соціального страхування України (ФСС) виплачує допомогу в розмірі **426,46 грн**. Це на 15,8%, або на 58,07 грн більше, ніж минулого року.

Розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності залежить від тривалості страхового стажу працівника та становить:

- 50% середньої заробітної плати — якщо стаж не перевищує трьох років;
- 60% — при стажі від трьох до п'яти років;
- 70% — стаж від п'яти до восьми років;
- 100% — понад вісім років стажу або за наявності пільг відповідно до законодавства.

Дата фінансування допомог за лікарняними залежить від дати, коли ФСС прийняв заяву-розрахунок. Її формує роботодавець на підставі листка непрацездатності свого працівника та подає до ФСС на оплату.

Джерело: ФСС (fssu.gov.ua).

Допомогу за е-лікарняним можна отримати на підставі витягу

Із травня отримати допомогу з тимчасової непрацездатності чи у зв'язку з вагітністю та пологами українці можуть не лише на підставі оригіналу е-лікарняного, але і його витягу. Так регламентує постанова правління Пенсійного фонду України (ПФУ) «Про затвердження форми витягу з Електронного реєстру листків непрацездатності» від 02.05.2022 № 4-1.

Витяг можна використати, наприклад, якщо роботодавець не має змоги подати заяву-розра-

хунок до Фонду соціального страхування України (ФСС) через бойові дії. Тоді працівник може звернутися до будь-якого відділення ФСС, щоб отримати виплати напямую на підставі витягу його е-лікарняного.

Витяг із Електронного реєстру листків непрацездатності формується у кабінеті на вебпорталі ПФУ (portal.pfu.gov.ua) та не потребує візиту до сервісних центрів. Якщо вам потрібна паперова версія — сервісні центри ПФУ її нададуть.

Також витяги е-лікарняних своїх працівників можуть зробити роботодавці.

Витяг можна завантажити у форматі PDF та передати роботодавцю для опрацювання і нарахування допомоги. ФСС профінансує виплати після того, як отримає від роботодавця заяву-розрахунок.

Стежити за станом фінансування е-лікарняних працівники можуть онлайн у телеграм-каналі ФСС (t.me/socialfund). Орієнтуватися необхідно на дату, коли ФСС прийняв заяву-розрахунок — саме від неї залежить строк виплати лікарняного.

Джерело: ФСС (fssu.gov.ua).

Україна приєднається до Конвенції про транскордонний вплив промислових аварій

29 травня 2022 року набув чинності Закон України «Про приєднання України до Конвенції про транскордонний вплив промислових аварій» від 03.05.2022 № 2232-IX.

Україна стане стороною Конвенції на 90-й день після дати здачі її документа про приєднання на зберігання Генеральному секретарю ООН у Нью-Йорку.

Конвенцію застосовують до установок (так звана «небезпечна діяльність»), які містять небезпечні речовини, що підпадають під дію її додатка I, та можуть мати транскордонний вплив.

Документ сприятиме запобіганню промисловим аваріям, які можуть спричиняти транскордонні впливи, та забезпечить готовність до них і реагування на них.

Мета Конвенції — зміцнити політику

та управління в галузі промислової безпеки, знизити ризик техногенних катастроф на кшталт Сендайської рамкової програми.

Серед її ключових положень:

- ідентифікація небезпечних видів діяльності та обмін відповідною інформацією із сусідніми країнами;
- підготовка спільних чи погоджених планів дій у надзвичайних ситуаціях за межами майданчика;
- оперативне повідомлення у разі промислової аварії та взаємна допомога для пом'якшення наслідків.

Конвенцію не застосовують до ядерних установок.

Джерело: Держпраці (dsp.gov.ua).

Держпраці запускає інформаційну кампанію «Україна працює!»

Економіка України має працювати — для підтримки армії та наближення нашої допомоги. Щоб розширити консультаційну підтримку працівників і роботодавців у важкий період воєнних дій, Держпраці запускає нову інформаційну кампанію «Україна працює!»

✓ Як перезапустити бізнес на новому місці?

✓ Які особливості трудових відносин під час воєнного стану?

✓ Які права та гарантії мають мобілізовані працівники?

Щотижня Держпраці розповідатиме, де шукати відповіді на ці та інші найактуальніші запитання.

Кампанію підтримує Проєкт МОП «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні», що фінансується ЄС.

Нагадаємо, усю інформацію щодо роботи

під час воєнного стану можете знайти на інформаційному порталі Держпраці (pratsia.in.ua).

Джерело: Держпраці (dsp.gov.ua).

«Дія» запустила нову послугу для підприємців

На порталі «Дія» запустили нову послугу — «ЄДекларація» для бізнесу. За інформацією Мінцифри, підприємці можуть отримати ліцензію, сертифікат, посвідчення, рішення, висновок або дозвіл просто в комп'ютері.

Скористатися цією послугою можуть:

- підприємці, в яких термін дії дозвільних документів закінчився до початку воєнного стану;
- підприємці, яким необхідна ліцензія, щоб вести бізнес;

- підприємці, що через воєнний стан змінили вид діяльності, для якої потрібна ліцензія.

Щоб подати декларацію в «Дії»:

1. Авторизуйтеся на порталі «Дія» та виберіть послугу «ЄДекларація».
2. Заповніть коротку анкету, вкажіть, де плануєте працювати, і виберіть необхідний дозвільний документ.
3. Підпишіть сформовану декларацію електронним підписом.

Джерело: Мінцифри (thedigital.gov.ua).

Держпраці попереджає: стережіться шахраїв!

Шахраї, представляючись посадовцями Управління Держпраці, вимагають у підприємців кошти на придбання військової амуніції.

Користуючись складною ситуацією в державі, шахраї налагодили злочинну схему отримання коштів від керівників підприємств. Трапляються випадки, коли злочинці від імені посадових осіб Управління Держпраці краю надсилали SMS-повідомлення підприємцям із проханням терміново

допомогти придбати військову амуніцію.

Будьте уважними: фахівці Держпраці не надсилають подібних повідомлень. Якщо ви отримали таке повідомлення, зверніться до правоохоронних органів.

Джерело: Управління Держпраці у Закарпатській області (uz.dsp.gov.ua).

ДСТУ, які набули чинності 1 червня 2022 року

В інформаційних цілях надаємо перелік документів, які набули чинності 1 червня 2022 року (станом на 01.06.2022).

Будівництво

- ДСТУ EN 1097-3:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних

характеристик заповнювачів. Частина 3. Визначення насипної густини та порожнистості»

- ДСТУ EN 1097-4:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних характеристик заповнювачів. Частина 4. Визначення порожнистості сухого ущільненого наповнювача»
- ДСТУ EN 1097-5:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних характеристик заповнювачів. Частина 5. Визначення вологості висушуванням у сушильній шафі»
- ДСТУ EN 1097-6:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних характеристик заповнювачів. Частина 6. Визначення середньої густини та водопоглинання»
- ДСТУ EN 1097-7:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних характеристик заповнювачів. Частина 7. Визначення густини частинок наповнювача пікнометричним методом»
- ДСТУ EN 1097-8:2021 «Методи випробування з визначення механічних і фізичних характеристик заповнювачів. Частина 8. Визначення стійкості до полірування»
- ДСТУ EN 1367-5:2021 «Методи випробування з визначення термічних характеристик та атмосферостійкості заповнювачів. Частина 5. Визначення термостійкості»

Дорожнє будівництво

- ДСТУ EN 14227-1:2021 «Суміші, укріплені гідравлічним в'язучим. Технічні умови. Частина 1. Суміші дисперсні, укріплені цементом»
- ДСТУ EN 14227-2:2021 «Суміші, укріплені гідравлічним в'язучим. Технічні умови.

Частина 2. Суміші дисперсні, укріплені шлаком»

Енергетика

- ДСТУ EN ISO 10423:2022 «Нафтова та газова промисловість. Устаткування для буріння та видобування. Гирлове устаткування та фонтанна арматура»
- ДСТУ IEC 60840:2021 «Кабелі силові з екструдованою ізоляцією та арматура до них на номінальну напругу понад 30 кВ ($U_m = 36$ кВ) і до 150 кВ ($U_m = 170$ кВ) включно. Вимоги та методи випробування»
- ДСТУ ГОСТ 13846:2022 «Арматура фонтанна й нагнітальна. Типові схеми, основні параметри і технічні вимоги до конструкції»

Інші галузі

- ДСТУ ISO 21064:2021 «Протезування та ортезування. Ортези на стопу. Використання, функціонування, класифікація та опис»
- ДСТУ ISO 7176-6:2021 «Крісла колісні. Частина 6. Визначення максимальної швидкості колісних крісел з електроприводом»

До відома

Скасовані 1 червня 2022 року (станом на 01.06.2022):

- ДСТУ ISO 7176-6:2005 «Крісла колісні. Частина 6. Визначення максимальної швидкості, прискорення та гальмування колісних крісел з електричним приводом»
- ДСТУ IEC 60840:2009 «Кабелі з екструдованою ізоляцією силові та арматура до них на номінальну напругу понад 30 кВ ($U_m = 36$ кВ) і до 150 кВ ($U_m = 170$ кВ) включно. Вимоги та методи випробування»

Джерело: БУДСТАНДАРТ Online (online. budstandart.com/ua/).

Підготувала редакція журналу «Довідник спеціаліста з охорони праці»

Розслідування нещасних випадків під час війни

Як діяти роботодавцю, якщо працівник загинув або поранений через бойові дії

Нещасні випадки, які сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків унаслідок бойових дій, незалежно від наявності впливу небезпечних, шкідливих або інших виробничих чинників, підлягають розслідуванню. Таке розслідування проводять відповідно до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого постановою КМУ від 17.04.2019 № 337 (далі — Порядок № 337).

Надалі держава повинна забезпечити гарантії реалізації застрахованими особами своїх конституційних прав на соціальний захист.

Як розслідувати нещасний випадок, що стався на тимчасово окупованій території

Якщо провести розслідування неможливо через загрозу життю і здоров'ю членів комісії, необхідно максимально фіксувати, збирати та документувати інформацію про нещасні випадки на виробництві, щоб надалі розслідувати їх після нормалізації ситуації.

Уже розпочаті та незавершені через бойові дії розслідування нещасних випадків допустимо продовжити до створення безпечних і належних умов, щоб завершити їх.

Як установити осіб, які припустилися порушень вимог НПАОП, що призвели до нещасного випадку

Комісії з розслідування нещасного випадку слід зазначати, що такі особи не встановлені через відсутність відповідного нормативно-правового акта з охорони та гігієни праці, який регулює це питання. Або ж комісія може вказувати як порушників «Збройні сили РФ», якщо такий факт достеменно відомий їй.

Як визначити вид події, причину та обладнання, що призвели до нещасного випадку з працівником унаслідок бойових дій

Щоб визначити вид події, причину та обладнання, що призвели до нещасного випадку з працівником під час виконання трудових обов'язків унаслідок бойових дій, комісії з розслідування слід застосовувати коди, як-от:

- код події — 23;
- код причини — 42;
- код обладнання — 969.

Підстава — Класифікатор видів подій, причин, обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів, що призвели до настання нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії, наведеної у додатку 9 до Порядку № 337.

Як надати повідомлення про нещасний випадок зі смертельним або тяжким наслідком за тимчасової неможливості визначити кандидатури представників підприємства до складу комісії

У такому разі повідомлення надають із заповненням усіх даних, окрім кандидатур представників підприємства. У відповідній графі зазначають пояснення.

За першої ж нагоди визначити кандидатури представників підприємства до складу комісії — надіслати необхідну інформацію територіальному органу Держпраці.

Чи залишається аварія, смерть потерпілого внаслідок нещасного випадку або профзахворювання підставою для позапланової перевірки

Ні, планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) на період воєнного стану припинено. Підстава — пункт 1 постанови КМУ «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» від 13.03.2022 № 303.

Джерело: Інформаційний портал Держпраці (pratsia.in.ua).

Чи зараховують пільговий стаж під час воєнного стану

Пільговий стаж роботи працівників зараховують, навіть якщо підприємство в умовах воєнного стану працює неритмічно. Йдеться про працівників, зайнятих на виробництвах, робочих місцях, передбачених Списками виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затвердженими постановою КМУ від 24.06.2016 № 461.

Підрахунок пільгового стажу за неритмічної роботи підприємства проводять у такому порядку: загальну кількість днів, протягом яких праців-

ник повний робочий день був зайнятий на роботах зі шкідливими умовами праці, ділять на 25,4 за шестиденного робочого тижня та на 21,2 — за п'ятиденного. Підстава — пункт 7 Порядку застосування Списків № 1 і № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників при обчисленні стажу роботи, що дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затвердженого наказом Мінпраці від 18.11.2005 № 383.

Джерело: Управління Держпраці у Рівненській області (rv.dsp.gov.ua).

Які права осіб з інвалідністю в умовах війни

На період дії воєнного стану на території України та протягом шести місяців після того, як його припинять або скасують:

1) якщо особа, що звертається для встановлення інвалідності, не може прибути на огляд до медико-соціальної експертної комісії (МСЕК), така комісія може ухвалити рішення про встановлення інвалідності заочно на підставі направлення лікарсько-консультативної комісії (ЛКК);

2) Кримська республіканська, обласні, центральні міські у м. Києві та Севастополі, міські, міжрайонні й районні МСЕК дотримують принципу екстериторіальності та забезпечують проведення медико-соціальної експертизи за направленням ЛКК незалежно від місця реєстрації, проживання або перебування особи.

Підстави:

- постанова КМУ «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експерти-

зи на період дії воєнного стану на території України» від 08.03.2022 № 225;

- стаття 12¹ Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII;
- Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022.

Протягом воєнного стану не застосовують пункт 5 Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності, затвердженого постановою КМУ від 03.12.2009 № 1317 (далі — Положення № 1317).

Якщо лікар або ЛКК не мають змоги направити, зокрема заочно, осіб із тимчасовою непрацездатністю на медико-соціальну експертизу в строки, визначені пунктом 6 Положення № 1317:

- рішення щодо продовження тимчасової непрацездатності лікуючий лікар або ЛКК

ухвалюють без направлення особи на медико-соціальну експертизу;

- направлення здійснюють не пізніше ніж через місяць після того, як припинять або скасують воєнний стан.

Повторний огляд, строк якого припав на період дії воєнного стану, переносять на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після того, як його припинять або скасують. При цьому інвалідність і ступінь втрати професійної працездатності (у відсотках) продовжують до останнього числа шостого місяця після припинення або ска-

сування періоду дії воєнного стану, якщо раніше не буде проведено повторний огляд.

Якщо в індивідуальній програмі реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю встановлений строк повторного огляду, що припав на період дії воєнного стану, і в особи з інвалідністю немає змоги пройти МСЕК, а в дитини з інвалідністю — ЛКК, їхню індивідуальну програму реабілітації продовжують до останнього числа шостого місяця після припинення або скасування воєнного стану.

Джерело: Східне міжрегіональне управління Держпраці (smu.dsp.gov.ua).

Чи вважати дистанційну роботу за кордоном відрядженням

Службове відрядження — поїздка працівника за розпорядженням керівника державного органу (поїздка держслужбовця — за розпорядженням керівника державної служби), підприємства, установи та організації. Така поїздка повністю або частково фінансується за бюджетні кошти.

Керівник підприємства направляє працівника на певний строк до іншого населеного пункту для виконання службового доручення поза місцем постійної роботи. Працівник повинен мати документи, що підтверджують зв'язок службового відрядження з основною діяльністю підприємства.

Для підприємств приватного сектора немає жодних обмежень щодо того, що вважати відрядженням, а що — ні.

Дистанційна робота — форма організації праці, коли працівник виконує роботу поза робочими приміщеннями чи територією роботодавця, у будь-якому місці за вибором працівника

та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ч. 1 ст. 60² Кодексу законів про працю України).

Законодавство не забороняє виконувати дистанційну роботу за кордоном. Тому якщо працівник у зв'язку з небезпекою для життя і здоров'я під час дії воєнного стану виїхав за межі країни й має технічну можливість виконувати трудові функції дистанційно, підприємство виплачує йому заробітну плату відповідно до умов, установлених у трудовому договорі, за фактично виконану роботу. У табелі обліку потрібно відображати фактично відпрацьований працівником час.

Отже, якщо працівник перебуває за кордоном під час воєнного стану, це не вважають відрядженням.

Джерело: Східне міжрегіональне управління Держпраці (smu.dsp.gov.ua).

навчаємо з питань охорони праці

ЕКСПЕРТ РОЗ'ЯСНЮЄ

- Який документ регламентує перенесення строків інструктажів
- Який інструктаж провести працівнику після перерви в роботі
- За якими інструкціями проводити позаплановий інструктаж
- Від якої дати рахувати наступний повторний інструктаж

Чотири запитання про інструктажі під час воєнного стану

Олександр Пількевич,
експерт із питань пожежної
безпеки та охорони праці,
адвокат, Київ

1. Під час дії воєнного стану підприємство не працює. Який документ регламентує перенесення строків проведення інструктажів із охорони праці для працівників?

Щоб перенести строки проведення інструктажів із питань охорони праці, не потрібний спеціальний документ. Достатньо наказу керівника, відповідно до якого працівники тимчасово не працюють. Причиною може бути простій, відпустка, призупинення дії трудового договору тощо.

2. Працівник виконував роботи, які не належать до робіт підвищеної небезпеки. У зв'язку з воєнним станом перерва в роботі становила 30 календарних днів. Який вид інструктажу провести з працівником після виходу його на роботу: позаплановий чи повторний?

Позаплановий інструктаж проводять, якщо перерва в роботі виконавця робіт становить:

- більше ніж 30 календарних днів — для робіт підвищеної небезпеки;
- понад 60 днів — для решти робіт.

Підстава — пункт 6.6 глави 6 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15 (НПАОП 0.00-4.12-05).

Тож працівнику, який вийшов на роботу, що не належить до робіт підвищеної небезпеки, після 30 днів перерви, проведіть повторний інструктаж. В іншому випадку — позаплановий.

Якщо працівника звільнили, а потім знову приймаєте на роботу, проведіть йому вступний і первинний інструктажі незалежно від строку його звільнення.

3. За якими інструкціями з охорони праці проводити позаплановий інструктаж: за видами виконуваних робіт чи за всіма, що діють на підприємстві для професії працівника?

Позаплановий інструктаж проводять індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст інструктажу визначають у кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його провести.

4. Після закінчення простою підприємства працівники вийшли на роботу. Їм провели позаплановий інструктаж відповідно до пункту 6.6 глави 6 НПАОП 0.00-4.12-05. Окрім того, наближається строк проведення чергового повторного інструктажу. Від якої дати рахувати наступний повторний інструктаж — від дати проведення позапланового інструктажу чи попереднього повторного інструктажу?

Позаплановий інструктаж не скасовує чергового повторного інструктажу. Тому наступний повторний інструктаж проводьте не рідше ніж:

- раз на три місяці — для робіт підвищеної небезпеки;
- раз на шість місяців — для решти робіт.

Відлік йде від дати попереднього повторного інструктажу. ■

створюємо безпечні умови праці

В умовах війни нагальні завдання — зміцнити пошкоджені елементи будинків, реконструювати або ж знести зруйновані будівлі й споруди. Завдяки статті знатимете, що врахувати під час роботи, які вимоги до членів бригади та які документи оформити

За матеріалами Держпраці

Вимоги безпеки під час демонтажу будівель і споруд в умовах воєнного стану

Як демонтувати пошкоджені або зруйновані будівлі й споруди чи їхні частини, визначає Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затверджений постановою КМУ від 19.04.2022 № 474 (далі — Порядок).

Перш ніж розбирати, реконструювати й демонтувати будівлю/споруду, обстежте її загальний стан, а також стан фундаменту, стін, колон, склепінь, інших конструкцій, а для надбудов — стан основ. За результатами обстежень складіть звіт. На його підставі розробіть проєкт організації будівництва та проєкт виконання робіт (ПВР).

Демонтуйте об'єкти лише після того, як закінчили аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи.

Рішення про демонтаж об'єктів ухвалює виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради або у випадках, передбачених законодавством, місцеві державні, військово-цивільні або військові адміністрації на підставі звіту, складеного за результатами обстеження (п. 4 Порядку).

Розрахуйте можливі ризики й різні варіанти проведення робіт, коли вибиратимете спосіб і необхідне обладнання.

На сьогодні є **три базових методи для демонтажу** будівель і споруд:

- механізований спосіб — за допомогою спеціальної техніки;
- метод поелементного розбирання;
- знесення будівель і споруд вибуховим способом.

Демонтаж проводять на підставі договору, укладеного між замовником і підрядником (п. 7 Порядку).

Детальні питання безпеки праці розробіть у технологічних картах.

Не допускайте до небезпечної зони сторонніх осіб.

Заборонено виконувати роботи в межах охоронних зон повітряних і кабельних ліній, трансформаторних підстанцій, розподільних пунктів і пристроїв без письмової згоди й присутності представника енергопідприємства, у віданні якого перебувають ці електроустановки.

Перед початком демонтажних робіт оформте наряд-допуск на їх виконання. Зазначте в ньому заходи, що забезпечують безпечні й нешкідливі умови праці працівників.

Члени бригади повинні:

- пройти цільовий інструктаж із безпечних методів виконання робіт;
- дізнатися про маршрут руху на робоче місце, у санітарно-побутові приміщення;
- ознайомитися з технологічною картою та із заходами, передбаченими в ПВР.

Зносити будівлі вибуховим способом можуть тільки спеціально підготовлені фахівці. Під час таких робіт дотримуйте правил поведіння з вибуховими матеріалами.

До початку вибухових робіт:

- визначте небезпечну зону відповідно до ПВР і огородіть її;
- облаштуйте спеціальні укриття для захисту людей і майна від уламків будівель під час вибуху. Площу вибуху огородіть матеріалами, що витримують дію вибухової хвилі. Конструкція таких захисних укриттів має бути визначена в ПВР.

Після закінчення демонтажу складіть акт про демонтаж (дод. до Порядку). У разі повного демонтажу об'єкта цей акт є підставою, щоб анулювати технічний паспорт і виключити об'єкт із реєстру об'єктів нерухомого майна (п. 24 Порядку). ■

створюємо безпечні умови праці

Пестициди належать до небезпечних вантажів, що потребують спеціальних умов транспортування і зберігання. Яких саме — роз'яснимо в статті. Також підкажемо, як документувати роботи з цими небезпечними речовинами

Зоя Шептунова,
головний спеціаліст відділу
нагляду в АПК та СКС
департаменту нагляду
в промисловості і на об'єктах
підвищеної безпеки
Держпраці, Київ

Пестициди й агрохімікати: як транспортувати, зберігати та які документи вести

Про те, як безпечно використовувати пестициди й агрохімікати, ми писали в попередньому номері журналу*. У цьому ж з'ясуємо, як транспортувати та зберігати ці небезпечні речовини, а також як документувати роботи.

Як транспортувати

Пестициди належать до небезпечних вантажів. На це вказує підпункт 4.1.1 ДСП 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві», затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 03.08.1998 № 1. Тому під час їх транспортування чітко дотримуйте вимог безпеки й охорони праці. Небезпечні вантажі повинні мати спеціальні знаки небезпеки. Їх потрібно нанести на тару та всі транспортні засоби.

На території України дозволяється транспортувати, зберігати й застосовувати тільки зареєстровані пестицидні препарати.

Під час перевезення вогнєнебезпечних пестицидів і агрохімікатів вживайте додаткових протипожежних заходів. Так, кожний транспортний засіб, яким перевозять пестициди, укомплектуйте засобами нейтралізації пестицидів (хлорне вапно, каустична сода), відповідними вогнегасниками, необхідним запасом піску та засобами індивідуального захисту (ЗІЗ).

Водія транспортного засобу, який перевозить пестициди й агрохімікати, проінструктуйте за відповідною інструкцією з охорони праці.

* Див. статтю З. Шептунової «Пестициди й агрохімікати: як використовувати та яких вимог безпеки дотримувати» у № 05—06/2022 на с. 48.

Заборонено транспортувати пестициди й агрохімікати:

- разом із харчовими й кормовими продуктами, питною водою та іншими вантажами, а також із людьми
- в ушкодженій тарі, оскільки їх хімічна взаємодія може призвести до загоряння

Транспорт, яким перевозять пестициди, повинен мати сигнальне фарбування кузова та бортовий напис «Отрути». Швидкість руху такого транспорту має бути не більше ніж 40 км/год, а під час дощу, туману та снігопаду — не більше ніж 20 км/год. Заборонено перевозити пестициди за обмеженої видимості до 300 м (пп. 4.5.2, 4.5.4 ДСП 8.8.1.2.001-98).

Тверді та пилоподібні мінеральні добрива

Щоб перевозити тверді мінеральні добрива, кузов транспортного засобу має бути чистим і без щілин. Для кожного транспортного засобу надайте брезент, щоб накрити вантаж.

Пилоподібні мінеральні добрива водії доставляють безпосередньо на поля транспортом, обладнаним устаткуванням для розвантаження.

Коли перевозитимете аміачну селітру, транспортний засіб укомплектуйте двома порошковими й одним вуглекислотним вогнегасниками. Сумісно перевозити аміачну селітру з іншими мінеральними добривами заборонено.

Під час навантаження мінеральних добрив водій та інші особи не мають перебувати в кабіні та на підніжках чи ремонтувати транспортний засіб.

Після закінчення робіт із транспортування твердих мінеральних добрив усі ємності та кузови машин очистіть від залишків добрив і промийте водою.

Рідкі мінеральні добрива

Рідкі мінеральні добрива водії доставляють до місця їхнього застосування у спеціальних автоцистернах-аміаковозах, ємностях на вантажних автомобілях чи у транспортних бочках. Такі транспортні засоби повинні мати справний манометр і рівномір, два порошкових та один вуглекислотний вогнегасники, червоний прапорець, ланцюг для заземлення і бачок із водою ємністю не менше ніж 10 л.

Ємності, у яких транспортують рідкі мінеральні добрива, повинні мати відмітні смуги й написи. Люки з дихальними (запобіжними) клапанами мають герметично закриватися. Переливайте рідкі мінеральні добрива з однієї ємності в іншу із застосуванням «газової обв'язки».

Коли перевозитимете балони з фумігантами, укладайте їх горизонтально ковпаками в один бік і закріплюйте. При цьому не допускайте поштовхів, падіння, ударів, а також оберегайте від сонячних променів та інших джерел тепла. Балони накривайте мокрим брезентом.

Після того як закінчили транспортувати рідкі мінеральні добрива, усі цистерни, баки та робочі органи машин промийте гарячою водою або обробіть парою на спеціально відведених майданчиках.

Заборонено:

- перевозити аміачну селітру з іншими мінеральними добривами на одному транспортному засобі;

- транспортувати разом різні види пестицидів, хімічна взаємодія яких, якщо пошкодиться упаковка, може спричинити їх займання;
- перевозити пестициди та протруєне насіння разом із біологічними засобами захисту рослин, харчовими й кормовими продуктами та іншими вантажами;
- використовувати для зберігання продуктів, фуражу, води тощо тару від мінеральних добрив, навіть якщо її знешкодили.

Як зберігати

Зберігати пестициди й агрохімікати можна лише в спеціальних приміщеннях (складах).

Зберігання пестицидів на складі погодьте з установами Держпродспоживслужби й отримайте санітарний паспорт на право одержання, зберігання й застосування пестицидів і мінеральних добрив (пп. 5.1.21 ДСП 8.8.1.2.001-98).

Приміщення, де зберігають мінеральні добрива, мають відповідати типовим проєктам. Обладняйте їх механізмами для вантажно-розвантажувальних і транспортних робіт та оснастіть системою вентиляції. Місце розміщення виробничих приміщень погодьте з органами Держпродспоживслужби, а експертизу проєктів щодо пожежної безпеки — з органами державного пожежного нагляду.

У протипожежних цілях забезпечте склади вогнегасниками, ящиками з піском, протипожежними щитами з необхідним інструментом — багром, лопатою, відром, киркою.

Склади пестицидів обладняйте під'їзними дорогами з твердим покриттям. На території цих об'єктів між окремими складськими приміщеннями та функціональними майданчиками мають бути проїзди з твердим покриттям або частина території повністю заасфальтована.

Приміщення, де зберігають рідкі мінеральні добрива (аміак, рідкі комплексні добрива), забезпечте чистою водою, аптечками першої допомоги, аварійним запасом фільтрувальних протигазів для всіх працівників, блискавкозахистом. Рідкі мінеральні добрива зберігайте в спеціальних ємностях — сталених зварних резервуарах світлого кольору.

На період внесення мінеральних добрив у ґрунт їх тимчасово можна зберігати в пристосованих приміщеннях. Але це варто погодити із Держпродспоживслужбою і пожежним надглядом.

На складах пестицидів сільськогосподарських підприємств передбачте:

- окремі приміщення для зберігання мінеральних добрив;
- майданчик для протруєння насіння;
- розчинно-заправний вузол;
- майданчик для знешкодження тари чи апаратури, а також засобів механізації, якими обробляють тваринницькі та птахівницькі комплекси. Майданчики мають бути асфальтованими або бетонними.

Не дозволяється:

- зберігати разом суміші різних пестицидів;
- зберігати аміачну та натрієву селітру з іншими добривами;
- зберігати пестициди навалом на підлозі складу без піддонів і стелажів.

На складі, де зберігають пестициди й агрохімікати, категорично заборонено їсти, курити.

Зовні складів вивісьте схеми розміщення пестицидів із зазначенням ЗІЗ і засобів пожежогасіння, а на території й у приміщенні складу — відповідні знаки безпеки. Вхідні двері складу замикайте на замок, а на дверях зробіть попереджувальний напис, наприклад «Склад пестицидів. Стороннім вхід заборонено».

Склади обладняйте стелажми й полицями. Препарати, упаковані в паперові мішки, металеві бідони, пластмасові й металеві каністри, дерев'яні ящики та поліетиленові пакети, зберігайте на піддонах, які встановлюйте штабелями, а також на полицях і стелажах. Ширина проходу між штабелями й стелажми має бути не менше ніж 0,7 м, від них до стін споруди — не менше ніж 0,8 м, а для проїзду навантажувача — 3,0 м.

Відповідні працівники прибирають склад за потреби, але не рідше ніж раз на місяць. На початку прибирання зі стін, підлоги, стелажів і поверхонь тари за допомогою пилососа видаляють пил, а потім миють стіни, підлогу, стелажі та полиці.

Як документувати роботи

Усі роботи з пестицидами й агрохімікатами потрібно документувати. Роботи з пестицидами та протруєним насіннєвим матеріалом реєструйте в спеціальних журналах:

- журналі обліку протруєного насіння;
- журналі обліку обробок пестицидами приміщень для утримання сільськогосподарських тварин і птиці;
- журналі обліку обробок пестицидами сільськогосподарських тварин і птиці;
- журналі обліку застосування пестицидів (на посівах, у садах, теплицях тощо) у бригаді.

Проведення сільськогосподарських робіт на оброблених пестицидами площах реєструє бригадир у журналі обліку допуску працівників на оброблені пестицидами ділянки і на територію, що їх оточує (пп. 6.1.4 ДСП 8.8.1.2.001-98).

Непридатні або заборонені до використання пестициди й агрохімікати та тару від них необхідно вилучити, утилізувати, знищити та знешкодити. Зробіть це відповідно до Порядку вилучення, утилізації, знищення та знешкодження непридатних або заборонених

до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них, затвердженого постановою КМУ від 27.03.1996 № 354.

Пестициди з витратного складу видавайте бригадиру або іншій особі, яка відповідає за проведення робіт із захисту рослин і тварин у бригаді, за письмовим розпорядженням керівника (власника) господарства, тваринницького або птахівничого комплексу, їхніх заступників, старшого агронома (агронома з хімзахисту). За наявності спеціалізованих загонів (бригад) із хімзахисту — за письмовим розпорядженням керівника такого загону (пп. 5.1.23 ДСП 8.8.1.2.001-98).

Усі пестициди, що надходять на склад і відпускаються зі складу, записуйте в пронумеровану, прошнуровану й скріплену печаткою книгу обліку приходу-витрат пестицидів по складу. Зберігайте її на складі під замком.

Підприємства зобов'язані вести облік наявності та використання пестицидів і агрохімікатів та надавати інформацію органам, що ведуть державний облік. Так скеровує стаття 14 Закону України «Про пестициди і агрохімікати» від 02.03.1995 № 86/95-ВР. ■

експлуатуємо обладнання безпечно

У статті підкажемо, як експлуатувати кондиціонери, щоб умови праці працівників були не лише комфортними, а й безпечними та нешкідливими. Також на допомогу — шпаргалки, як користуватися кондиціонером без шкоди для здоров'я та як запобігти пожежі під час використання кондиціонерів

Володимир Яценко,
спеціаліст із пожежної
безпеки, Київ

Експлуатуємо кондиціонери безпечно

Кондиціонер — порятунку від спеки. Він не лише охолоджує повітря, а й створює комфортний мікроклімат у приміщенні, фільтрує та очищує повітря від пилу, бактерій.

Самі по собі кондиціонери безпечні, але ними потрібно правильно користуватися. Тому перш ніж використовувати кондиціонер, обов'язково вивчіть інструкцію з його експлуатації. Надалі дотримуйте правил безпечної експлуатації кондиціонерів. Яких саме — розповімо в статті.

Де встановити

Як установлювати та експлуатувати кондиціонери, щоб запобігти пожежі, визначають Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МВС від 30.12.2014 № 1417.

Автономні моноблочні кондиціонери, а також автономні кондиціонери роздільного типу можна розташовувати в будівлях і приміщеннях різного призначення. Виняток — приміщення, у яких не допускається рециркуляція.

Рециркуляція повітря — підмішування повітря приміщення до зовнішнього повітря та подання цієї суміші в це або інше приміщення. Рециркуляцією не є перемішування повітря в межах одного приміщення, зокрема те, що супроводжується нагріванням/охолодженням опалювальними агрегатами або вентиляторними доводчиками.

ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»

Зовнішні блоки автономних кондиціонерів роздільного типу потужністю по холоду до 12 кВт можна розташовувати:

- на незаскленних лоджіях;
- на відкритих сходових клітках;

- у критичних переходах.

Не встановлюйте зовнішні блоки кондиціонерів безпосередньо в дахових приміщеннях будівель.

Що врахувати

Монтаж, підключення, прокладання мереж, улаштування електричного захисту на лініях, які живлять побутові кондиціонери, проводьте відповідно до інструкції виробника.

Лінії живлення до кожного побутового кондиціонера забезпечте автономним пристроєм електричного захисту незалежно від наявності захисту на загальній лінії, яка живить групу кондиціонерів.

Переріз електропроводів, які живлять одинично встановлені побутові кондиціонери, має відповідати допустимому струмовому навантаженню, яке визначає паспорт на виріб.

Зовнішній простір і стіни будівлі навколо кондиціонерів розчистіть від гілок дерев, витких рослин та інших предметів і конструкцій із горючих матеріалів у радіусі не менше ніж 1,5 м.

Яких правил дотримувати під час експлуатації кондиціонерів — підкажуть шпаргалки

- Як користуватися кондиціонером без шкоди для здоров'я (див. с. 27)
- Як запобігти пожежі під час використання кондиціонерів (див. с. 28)

Які вимоги до вентиляції і кондиціонування

Один із важливих засобів профілактики в закритих виробничих приміщеннях — своєчасне та постійне провітрювання приміщень і забезпечення допустимих рівнів мікроклімату.

До основних показників мікроклімату повітря робочої зони належать:

- температура;
- відносна вологість;
- швидкість руху повітря.

На параметри мікроклімату та стан організму також впливає інтенсивність теплового випромінювання різних нагрітих поверхонь, температура яких перевищує температуру у виробничому приміщенні.

Тривала дія на організм несприятливих метеорологічних умов погіршує самопочуття, знижує продуктивність праці та часто призводить до різних захворювань і порушень стану здоров'я.

Завдання роботодавця для збереження здоров'я працівників — створити на робочому місці оптимальні або допустимі мікрокліматичні умови. Комфортне самопочуття працівників забезпечують відповідним співвідношенням температури, відносної вологості та швидкості руху повітря.

Повітря у робочій зоні виробничих приміщень у цехах підприємств має відповідати Санітарним нормам мікроклімату виробничих приміщень, затвердженим постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.1999 № 42 (далі — Санітарні норми).

Вимірюйте параметри мікроклімату на робочих місцях і в робочій зоні на початку, у середині та наприкінці робочої зміни. При коливаннях мікрокліматичних умов, пов'язаних із технологічним процесом та іншими причинами, вимірювання проводьте з урахуванням найбільших і найменших величин термічних навантажень протягом робочої зміни (п. 3.1 Санітарних норм).

У разі вимірювання **в холодний період року** температура зовнішнього повітря не має бути вищою за середню розрахункову температуру, **у теплий період** — не нижчою за середню розрахункову температуру, що приймається для опалення і кондиціонування за оптимальними та допустимими параметрами.

Нормалізуйте несприятливі мікрокліматичні умови за допомогою комплексу заходів і способів, які включають: будівельно-планувальні, організаційно-технологічні, санітарно-технічні та інші заходи колективного захисту. Для профілактики перегрівань і переохолоджень працівників використовуйте засоби індивідуального захисту, медико-біологічні тощо.

Щоб досягти формованих параметрів мікроклімату на робочих місцях, раціонально плануйте виробничі приміщення і оптимально розміщуйте в них устаткування з тепло-, холодо- та вологовиділеннями.

Щоб зменшити термічні навантаження на працівників, передбачте максимальну механізацію, автоматизацію і дистанційне управління технологічними процесами та устаткуванням.

У виробничих приміщеннях із надлишком (явного) тепла використовуйте природну вентиляцію (аерацію). Аераційні ліхтарі та шахти розташовуйте безпосередньо над основними джерелами тепла на одній осі. У разі неможливості або неефективності аерації встановлюйте механічну загальнообмінну вентиляцію.

ВИ МАЄТЕ ЦЕ ЗНАТИ

Що заборонено під час експлуатації побутових кондиціонерів

- Використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам замість монтажних кріплень заводського виготовлення або інших металевих конструкцій при встановленні кондиціонера у віконному отворі
- Вносити в конструкцію кондиціонерів зміни, не передбачені заводом-виробником
- Замінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні

- Перетинати протипожежні перешкоди інженерними системами кондиціонера без улаштування проходок, що відповідають нормованій межі вогнестійкості протипожежної перешкоди за ознакою EI
- Установлювати кондиціонери у виробничих приміщеннях категорій А і Б (вибухопожежонебезпечні)

За наявності одиничних джерел тепловиділень оснастити обладнання місцевою витяжною вентиляцією у вигляді локальних відсмоктувачів, витяжних зонтів тощо.

У замкнених і невеликих за об'ємом приміщеннях, як-от кабіни кранів, пости й пульти керування, ізольовані бокси, кімнати відпочинку тощо, під час операторських робіт використовуйте системи кондиціонування повітря з індивідуальним регулюванням температури та об'єму повітря, що подається.

Пуск, налагодження та експлуатацію вентиляційних систем проводьте відповідно до ДСТУ Б А.3.2-12:2009 «Система стандартів безпеки праці. Системи вентиляційні. Загальні вимоги».

На кожному підприємстві має бути служба, що забезпечує нормальну та безперебійну роботу вентиляційних систем і їх ремонт.

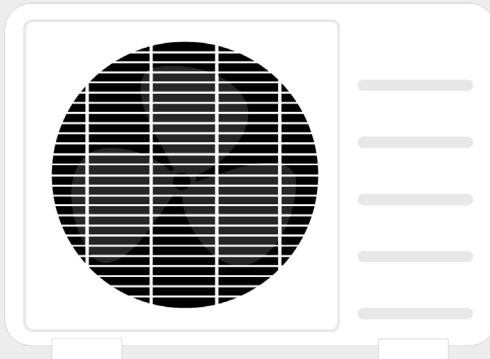
Профілактичні огляди приміщень для вентиляційного устаткування, очисних пристроїв та інших елементів вентиляційних систем, що обслуговують приміщення категорій А, Б і В, **проводьте не рідше ніж раз на зміну**. Результати огляду заносьте до журналу ремонту та експлуатації. Виявлені при цьому несправності негайно усуньте.

Чистіть вентиляційні системи у строки, що встановлюють інструкції з експлуатації. Відмітку про чищення занесіть до журналу ремонту та експлуатації системи.

Інструментальну перевірку ефективності роботи вентиляційних систем **проводьте не менше ніж раз на рік**, а також після кожного їх капітального ремонту та реконструкції. Акти перевірки затверджує роботодавець відповідно до ДСТУ Б А.3.2-12:2009. ■

ЯК КОРИСТУВАТИСЯ КОНДИЦІОНЕРОМ БЕЗ ШКОДИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

1. Використовуйте кондиціонери в тих місцях і в той час, коли вони необхідні
2. Не спрямовуйте потік повітря безпосередньо на працівників. Направляйте повітря у стелю, щоб холодні потоки рівномірно розвіювалися по приміщенню

3. Уникайте різкого перепаду температур. Оптимальна температура у приміщенні влітку — 23—25 °C
4. Контролюйте вологість повітря і за потреби користуйтеся зволожувачем
5. Періодично відключайте кондиціонер і відчиняйте вікна чи двері, щоб провітрити приміщення

6. Регулярно очищайте фільтри в кондиціонерах, щоб запобігти розповсюдженню мікроорганізмів
7. Викликайте спеціаліста й проводьте техобслуговування кондиціонерів щосезону

ЯК ЗАПОБІГТИ ПОЖЕЖІ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ КОНДИЦІОНЕРІВ

1. Використовуйте відповідну напругу живлення, щоб уникнути збоїв пристрою та пожежі
2. Стежте, щоб вилка й розетка не були брудними. Шнур джерела живлення має бути надійно прикріпленим
3. Не висмикуйте шнур із розетки під час роботи пристрою і не від'єднуйте автоматичний вимикач джерела живлення
4. Не розрізайте та не стискайте шнур джерела живлення, щоб його не пошкодити
5. Не подовжуйте кабель живлення
6. Не застосовуйте подовжувачі силових ліній і не використовуйте розетку для одночасного живлення іншої електричної апаратури
7. Не витягуйте штепсель із розетки, тримаючись за кабель живлення
8. Виймайте штепсель із розетки, якщо тривалий час не використовуєте кондиціонер
9. Не перекривайте повітровпускні та повітровипускні отвори зовнішнього й внутрішнього блоків
10. Не встромляйте сторонні предмети в зовнішній блок пристрою
11. Вимкніть кондиціонер за допомогою пульта дистанційного керування у випадку, якщо стався збій у роботі
12. Не ремонтуйте пристрій самостійно
13. Не розміщуйте обігрівачі поруч із кондиціонером
14. Щоб почистити пристрій, вимкніть його з розетки
15. Не розміщуйте поряд із блоками кондиціонера горючі рідини чи розпилювачі
16. Уникайте потрапляння повітряного потоку на газовий пальник та електричну плиту
17. Не торкайтеся функціональних кнопок вологими руками
18. Уникайте потрапляння будь-яких предметів на зовнішній блок кондиціонера
19. За появи ознак горіння або диму знеструмте пристрій і повідомте центр обслуговування. Якщо після відключення горіння не припинилося, негайно повідомте пожежну охорону, евакууйте людей із приміщення і застосуйте первинні засоби пожежогасіння

розслідуємо нещасні випадки

ОТРИМАЄТЕ

зразки наказів про проведення та результати службового розслідування, акта, плану превентивних заходів і переліку матеріалів розслідування

ЗНАТИМЕТЕ

для чого й коли проводити службове розслідування, кого занести до складу комісії та які завдання вона має виконувати

Олександра Королькова,
інженер із охорони праці,
Київ

Службове розслідування порушень вимог безпеки: як проводити та які документи оформити

Якщо порушення вимог безпеки на виробництві спричинило негативні наслідки, наприклад матеріальні збитки, та/або потенційно могло призвести до травмування працівника, роботодавець може ініціювати службове розслідування цього інциденту.

Мета службового розслідування — установити причини інциденту, осіб, які його допустили; розробити заходи, щоб запобігти подібним випадкам у майбутньому.

Чинне законодавство не встановлює, як проводити службове розслідування порушень вимог безпеки. Тож тримайте практичний кейс від вашої колеги — інженера з охорони праці одного з підприємств у будівельній галузі. Автор поділилася досвідом, як проводити службове розслідування на прикладі порушень вимог безпеки під час робіт на висоті на об'єктах будівництва.

Нормативне регулювання

Як ми вже вказали вище, законодавство не встановлює чіткого алгоритму, як проводити службове розслідування. Про послідовність, зміст такого розслідування можемо дізнатися з Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого постановою КМУ від 13.06.2000 № 950.

Склад комісії

Після того як керівник підприємства ухвалив рішення про проведення службового розслідування, він призначає комісію, склад якої зазначає у відповідному наказі (див. *Додаток 1*). Зазвичай таку комісію очолює головний інженер або один із технічних заступників керівника. Членами комісії можуть бути:

- керівник структурного підрозділу, в якому виявили порушення вимог безпеки;
- спеціаліст із охорони праці підприємства;
- член профспілки, а якщо її немає — уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці.

Завдання комісії

Комісія зі службового розслідування:

- визначає причетних до інциденту осіб;
- збирає письмові пояснення від таких осіб;
- аналізує локальні — інструкції з охорони праці, проєкт виконання робіт на об'єкті будівництва, посадові й робочі інструкції тощо — та нормативні документи з охорони праці, що стосуються порушення.

Відповідно до письмових пояснень причетних до інциденту осіб комісія відновлює картину подій, тобто обставини, що передували інциденту. Окрім того, перевіряє, чи були підстави в безпосереднього керівника робіт допускати до роботи на висоті працівника-порушника. Серед таких підстав — наявність даних про проходження медичного огляду, інструктажів із охорони праці й пожежної безпеки, навчання та перевірки знань із питань охорони праці. Також комісія аналізує посадову інструкцію керівника робіт і робочу інструкцію працівника-порушника, щоб визначити відповідність їхніх робіт.

Засідання комісії зі службового розслідування оформлюють протоколами за стандартною формою. Після того як комісія встановила причини, винних осіб і зміст порушень, вона складає акт службового розслідування (див. *Додаток 2*) та подає його на затвердження керівнику підприємства. За результатами розслідування комісія складає наказ (див. *Додаток 3*). Цим наказом можна затвердити як акт службового розслідування, так і план превентивних заходів за результатами розслідування (див. *Додаток 4*).

Коли всі документи будуть підписані й затверджені, члени комісії формують матеріали службового розслідування, які зберігають на підприємстві. Примірний перелік таких матеріалів наведено в *Додатку 5*. Зауважте, у кожному конкретному випадку, за фактом якого проводитимуть розслідування, перелік матеріалів змінюватиметься залежно від обставин і причин інциденту. Однак невід'ємними документами будь-якого службового розслідування будуть накази про його проведення та результати, відповідний акт і план превентивних заходів.

Додаток 1

Зразок наказу про проведення службового розслідування порушення вимог безпеки**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЩАСТЯ»
ТОВ «ЩАСТЯ»**

Код ЄДРПОУ 65465465

Н А К А З

02.02.2022

Київ

№ 21

**Про проведення
службового розслідування
порушення вимог безпеки**

01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв під час перевірки стану й умов праці на об'єкті будівництва № 3 інженер із охорони праці Іван Іванов у присутності начальника дільниці Петра Сидоренка та виконавця робіт Михайла Петренка зафіксував порушення вимог безпеки під час робіт на висоті, а саме — два працівники дільниці виконували роботи з рихтувань на висоті близько 3,0 м без запобіжних поясів. Щоб об'єктивно провести службове розслідування порушення вимог безпеки, виявити причини та винних у цьому інциденті осіб,

НАКАЗУЮ:

1. Створити комісію у складі:
голова комісії — головний інженер Сергій Прокопенко;
члени комісії: інженер із охорони праці Іван Іванов;
начальник дільниці Петро Сидоренко;
уповноважена особа з питань охорони праці трудового колективу Євген Лях.
2. Комісії провести службове розслідування інциденту, виявити винних осіб та до 08 лютого 2022 р. подати мені на затвердження акт розслідування.
3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Підстава: доповідна записка інженера з охорони праці Івана Іванова від 01.02.2022.

Директор

Щасливий

Павло ЩАСЛИВИЙ

Із наказом ознайомлені:

Прокопенко

Сергій ПРОКОПЕНКО

02.02.2022Іванов

Іван ІВАНОВ

02.02.2022Сидоренко

Петро СИДОРЕНКО

02.02.2022Лях

Євген ЛЯХ

02.02.2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
ТОВ «Щастя»
07.02.2022 № 22

А К Т
службового розслідування інциденту
(порушення вимог безпеки під час робіт на висоті),
що стався 01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв

07.02.2022

Київ

Комісія у складі:

голови комісії — головного інженера Сергія Прокопенка, членів комісії: інженера з охорони праці Івана Іванова, начальника дільниці Петра Сидоренка, уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці Євгена Ляха

провела службове розслідування порушення вимог безпеки під час робіт на висоті, яке зафіксував інженер із охорони праці Іван Іванов у присутності начальника дільниці Петра Сидоренка та виконавця робіт Михайла Петренка 01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв, коли перевіряли стан і умови праці на об'єкті будівництва № 3.

Обставини інциденту:

01 лютого 2022 р. на початку робочої зміни о 07 год 00 хв майстер Михайло Микитенко видав завдання на виконання робіт із монтажу перильного огороження монтажникам з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій Роману Івашову та Тарасу Кузьменку. Роботу мали виконувати з риштувань на висоті близько 3,0 м.

Згідно з пояснювальною запискою майстра Михайла Микитенка — безпосереднього керівника робіт — видно, що перед початком робіт працівники Роман Івашов і Тарас Кузьменко були проінструктовані з питань охорони праці та отримали захисні засоби — запобіжні пояси лямкові інв. № 1 і № 2. Про це підтверджують підписи працівників у журналі інструктажів із питань охорони праці на робочому місці та журналі видачі засобів індивідуального захисту. Окрім того, працівників забезпечили іншими засобами індивідуального захисту для робіт на висоті — спецодягом і спецвзуттям зимовими, каскою захисною, жилетом сигнальним, рукавицями.

На виконання робіт на висоті було оформлено наряд-допуск за встановленою чинним законодавством формою.

До 10 год 30 хв майстер Михайло Микитенко тричі підходив до місця робіт, щоб проконтролювати, чи правильно й безпечно Роман Івашов і Тарас Кузьменко виконують роботи. Порушень із боку працівників він не виявив.

О 10 год 50 хв інженер із охорони праці Іван Іванов у супроводі начальника дільниці Петра Сидоренка та виконавця робіт Михайла Петренка розпочав огляд території об'єкта будівництва, щоб перевірити стан умов і охорони праці, зокрема й тимчасових робочих місць на відкритому повітрі.

Закінчення Додатка 2

Об 11 год 10 хв, підійшовши до місця робіт, вони зафіксували, що працівники Роман Івашов і Тарас Кузьменко працюють на висоті близько 3,0 м без захисних поясів, що видали їм на початку робочої зміни. Ці запобіжні засоби лежали неподалік від місця робіт. Працівники надали письмові пояснення, в яких повністю визнали свою вину в порушенні вимог безпеки під час робіт на висоті.

Проаналізувавши локальні документи підприємства, оглянувши засоби захисту, комісія виявила:

1. У посадовій інструкції майстра зазначені обов'язки забезпечувати безпечні умови праці та контролювати, чи виконують підлеглі працівники вимоги безпеки під час робіт. А в робочій інструкції монтажника з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій — обов'язок працівника виконувати вимоги безпеки під час робіт.

2. Обидва працівники перед допуском до роботи пройшли в установленний строк медичний огляд; навчання та перевірку знань із питань охорони праці; інструктажі за інструкціями з охорони праці, які діють на підприємстві, зокрема за інструкцією з охорони праці під час робіт на висоті.

3. Запобіжні пояси лямкові, які надали працівникам для роботи, відповідають нормативним вимогам: сертифіковані в установленому порядку, пройшли випробування в установленний строк та були допущені до експлуатації, не мають дефектів, які б перешкоджали безпеці працівників.

Отже, комісія дійшла висновку, що організаційними причинами цього інциденту є:

1. Недостатність контролю за безпечним проведенням робіт на висоті з боку безпосереднього керівника — майстра Михайла Микитенка (*вказати відповідний пункт посадової інструкції майстра*).

2. Невиконання вимог безпеки самими працівниками — монтажниками з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій Романом Івашовим та Тарасом Кузьменком (*вказати відповідні пункти робочої інструкції монтажника з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій, інструкції з охорони праці під час роботи на висоті*).

Технічні причини відсутні.

Унаслідок інциденту потерпілих не було.

Відповідно до статей 14, 44 Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ, статті 159 Кодексу законів про працю України для працівників передбачена відповідальність за порушення вимог нормативно-правових актів із охорони праці. З огляду на це комісія зі службового розслідування пропонує депреміювати майстра Михайла Микитенка та працівників Романа Івашова й Тараса Кузьменка в розмірі 20% премії за лютий місяць 2022 р.

Голова комісії

Прокопенко

Сергій ПРОКОПЕНКО

Члени комісії

Іванов

Іван ІВАНОВ

Сидоренко

Петро СИДОРЕНКО

Лях

Євген ЛЯХ

Зразок наказу про результати службового розслідування порушення вимог безпеки

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЩАСТЯ»
ТОВ «ЩАСТЯ»

Код ЄДРПОУ 65465465

НАКАЗ

07.02.2022

Київ

№ 22

Про результати
службового розслідування
порушення вимог безпеки

На підставі проведеного службового розслідування порушення вимог безпеки, що сталося 01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв під час перевірки стану та умов праці на об'єкті будівництва № 3,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити:

- Акт службового розслідування інциденту (порушення вимог безпеки під час робіт на висоті), що стався 01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв, від 07.02.2022 без змін;
- План превентивних заходів щодо запобігання порушенням вимог безпеки під час робіт на висоті (далі — План превентивних заходів).

2. Головному інженеру Прокопенку Сергію взяти під особистий контроль виконання Плану превентивних заходів у встановлені строки та в повному обсязі.

3. Головному бухгалтеру Лісовій Ірині нарахувати заробітну плату за лютий 2022 р. майстру Михайлу Микитенку, монтажникам із монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій Роману Івашову та Тарасу Кузьменку з урахуванням депреміювання в розмірі 20%.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Щасливий

Павло ЩАСЛИВИЙ

Із наказом ознайомлені:

Прокопенко

Сергій ПРОКОПЕНКО

07.02.2022Іванов

Іван ІВАНОВ

07.02.2022Сидоренко

Петро СИДОРЕНКО

07.02.2022Лях

Євген ЛЯХ

07.02.2022

Додаток 4

Зразок плану превентивних заходів щодо запобігання порушенням вимог безпеки під час робіт на висоті

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
ТОВ «Щастя»
07.02.2022 № 22

**План превентивних заходів
щодо запобігання порушенням вимог безпеки під час робіт
на висоті**

№	Найменування заходу	Строк виконання	Виконавець	Відмітка про виконання
1	Обставини й причини інциденту, що стався 01 лютого 2022 р. об 11 год 10 хв, довести до відома посадових осіб і працівників будівельних ділень	До 10.02.2022	Інженер із охорони праці Іван Іванов	
2	Провести позаплановий інструктаж із питань охорони праці щодо безпечного проведення робіт на висоті з безпосередніми керівниками робіт і працівниками	До 09.02.2022	Начальники ділень	
3	Посилити контроль із боку безпосередніх керівників робіт за дотриманням працівниками вимог безпеки під час робіт на висоті	Постійно	Начальники ділень	

Розробив:

Головний інженер

Прокопенко

Сергій ПРОКОПЕНКО

Зразок переліку матеріалів службового розслідування інциденту

П Е Р Е Л І К
матеріалів службового розслідування інциденту (порушення
вимог безпеки під час робіт на висоті), що стався 01 лютого
2022 р. об 11 год 10 хв у ТОВ «ЩАСТЯ»

№ з/п	Найменування документа	Арк.
1	Доповідна записка інженера з охорони праці Івана Іванова	1
2	Наказ директора ТОВ «ЩАСТЯ» від 02.02.2022 № 21 «Про проведення службового розслідування порушення вимог безпеки»	2
3	Пояснювальна записка майстра Михайла Микитенка	3
4	Пояснювальна записка монтажника з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій Романа Івашова	4
5	Пояснювальна записка монтажника з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій Тараса Кузьменка	5
6	Наказ начальника філії «Автодор № 7» від 07.02.2022 № 22 «Про результати службового розслідування у зв'язку з пожежею в автогрейдері» (з додатками)	6
7	Фотографії з місця інциденту	10
8	Медичні довідки та інші документи про проходження медичного огляду Романом Івашовим і Тарасом Кузьменком (копії)	11
9	Журнал реєстрації інструктажів із питань охорони праці на робочому місці (копія)	13
10	Протокол про перевірку знань із питань охорони праці в Романа Івашова й Тараса Кузьменка (копія)	14
11	Сертифікат відповідності, протокол повірки запобіжних поясів лямкових (копія)	15
12	Посадова інструкція майстра (копія)	17
13	Робоча інструкція монтажника з монтажу сталевих і залізобетонних конструкцій (копія)	19
14	Інструкція з охорони праці під час робіт на висоті (копія)	21

надаємо пільги та компенсації

консультація експерта

Із листа до редакції: «Чи можливо підтвердити пільгове пенсійне забезпечення машиніста холодильних установок, якщо після атестації робочих місць за умовами праці посаду перейменували на «старший машиніст холодильних установок»?»

Ольга Чернетенко,
експерт із охорони праці, Київ

Право на пільгову пенсію для професій, створених за допомогою похідних слів

Право на пенсію за віком на пільгових умовах мають працівники, зайняті повний робочий день на роботах із особливо шкідливими й особливо важкими та з шкідливими й важкими умовами праці, за Списками № 1 і № 2* та за результатами атестації робочих місць за умовами праці. Так скеровує стаття 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 № 1788-XII.

Право на пільгову пенсію мають машиністи холодильних установок, що обслуговують аміачно-холодильні установки. Підстава — розділ XXXIII «Загальні професії (у всіх галузях господарства)» Списку № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затвердженого постановою КМУ від 24.06.2016 № 461 (далі — Список № 2).

Похідні слова до професій (професійних назв робіт) можна застосовувати за умови збереження галузевої і функціональної належності, кваліфікаційних вимог, унеможливлення дублювання, збереження коду новоствореної професії. На це вказує примітка 1 додатка В до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затвердженого наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327. Зокрема, цей додаток передбачає похідне слово «старший».

Якщо професійну назву роботи «старший машиніст холодильних установок» створено за допомогою похідного слова «старший» з дотриманням вказаних вище умов, право на пільгову пенсію відповідного

* Списки № 1 і № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затверджені постановою КМУ від 24.06.2016 № 461.

працівника визначають на тих самих умовах, що й працівника базової професії. Тобто під час визначення права на пільгову пенсію старшого машиніста холодильних установок слід керуватися зазначеною вище позицією Списку № 2. При цьому зайнятість на роботах і в умовах, передбачених цим Списком, відповідних працівників підтверджують за результатами атестації саме робочого місця старшого машиніста холодильних установок. Якщо атестацію відповідного робочого місця не проводили, її потрібно провести в повному обсязі. Застосовувати в цьому разі результати атестації робочого місця машиніста холодильних установок неправомірно.

Окрім трудової книжки та уточнювальної довідки, одним із основних документів, щоб підтвердити стаж роботи працівника для пільгової пенсії, є витяг із наказу підприємства про результати атестації робочих місць за умовами праці. Цей витяг затверджує Перелік робочих місць, виробництв, професій, посад із пільговим пенсійним забезпеченням працівників. Щоб підтвердити пільговий стаж роботи працівника за професією «старший машиніст холодильних установок», цю професію обов'язково має бути включено до вказаного Переліку. ■

дотримуємо пожежної безпеки

На кожному підприємстві необхідно суворо дотримувати правил пожежної безпеки, особливо під час війни. У статті роз'яснимо, як утримувати приміщення і будівлі в належному пожежобезпечному стані та як взаємодіяти зі службами цивільного захисту

Анатолій Рожков,
експерт із питань пожежної
та техногенної безпеки, Київ

Пожежна безпека й цивільний захист під час війни

В умовах війни всім суб'єктам господарювання, зокрема й тим, які призупинили свою діяльність, необхідно посилити протипожежний режим на підприємстві. Роз'яснимо, як це зробити.

Як забезпечити пожежну безпеку

За пожежну безпеку на підприємстві відповідає його власник і керівник (ч. 3 ст. 55 Кодексу цивільного захисту України).

Пожежну безпеку на підприємстві забезпечують **основними компонентами виробництва**:

- технічною системою — передбачає надійність обладнання, використання безпечних технологій, визначає обсяг вибухопожежонебезпечних речовин, проєктні рішення, впровадження систем виявлення і гасіння пожеж, розміщення обладнання тощо;
- персоналом, його підготовкою, забезпеченням регламентами й правилами роботи;
- системою управління.

Управління пожежною безпекою досягається зміною стану приміщень, обладнання, виробничих процесів — наприклад, переведіть їх у менш небезпечний стан.

Щоб утримувати приміщення і будівлі в належному пожежобезпечному стані:

- усувайте порушення пожежної безпеки, зазначені у відповідних приписах ДСНС;
- організовуйте та проводьте позапланові протипожежні інструктажі та навчання з питань охорони праці й пожежної безпеки, домедичної допомоги потерпілим і правил поведінки в разі аварії та/або оголошення повітряної тривоги;
- не захарашуйте шляхи евакуації та евакуаційні виходи;

- не допускайте, щоб працівники користувалися електроприладами, електрообладнанням із порушенням правил їхньої експлуатації;
- перевіряйте електричне й газовикористовувальне обладнання, електромережі на відповідність вимогам безпеки;
- розміщуйте горючі матеріали на відстані не менше ніж 0,5 м від світильників і 1 м від електроустановок;
- не відключайте (навіть тимчасово) системи протипожежного захисту — пожежну сигналізацію, димовидалення, оповіщення тощо;
- відключайте напругу з усіх електроустановок і електроприладів, а також із мереж їхнього живлення в усіх приміщеннях, які після закінчення роботи замикають і які не контролює черговий персонал. Виняток — чергове освітлення, протипожежні й охоронні установки, а також електроустановки, що за вимогами технології працюють цілодобово;
- приділяйте особливу увагу огляду приміщень перед тим, як їх зачиняти;
- не зберігайте горючі матеріали на шляхах евакуації;
- інформуйте персонал щодо дій у разі небезпек і загроз для життя та здоров'я;
- розробіть або оновіть необхідну організаційно-розпорядчу документацію — наприклад, інструкцію з техногенної безпеки, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях; плани евакуації для працівників і відвідувачів до бомбосховищ у разі повітряної тривоги, бомбардування та артилерійських обстрілів; плани ліквідації аварійних ситуацій із мінімальним рівнем загрози життю і здоров'ю працівників.

Як взаємодіяти зі службами цивільного захисту

Щоб забезпечити взаємодію з оперативно-рятувальною та іншими службами цивільного захисту, орган управління цивільного захисту підприємства зобов'язаний:

- визначити взаємодіючі органи управління і сили;
- організувати надійний зв'язок взаємодії та обмін оперативними групами;
- забезпечити взаємний обмін інформацією про обстановку, що склалася, і подальші дії;
- визначити порядок всебічного забезпечення спільних заходів і взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними й іншими засобами;
- розробити план взаємодії;
- забезпечити оперативне залучення сил і засобів між органами управління цивільного захисту та відповідними територіальними органами й службами, встановити порядок оповіщення і взаємодії;
- довести до підлеглих та взаємодіючих органів управління і сил вимоги щодо порядку оповіщення, управління, зв'язку й обміну інформацією;

- установити відповідальність керівників підпорядкованих структурних підрозділів за організацію взаємодії під час розв'язання ними конкретних завдань;
- вжити всіх можливих заходів, щоб підтримувати безперервну взаємодію з підпорядкованими та взаємодіючими органами управління і силами, негайно відновлювати взаємодію у разі її втрати.

На кожному підприємстві мають бути **відомості про наявність основних сил і засобів** для реагування на можливі надзвичайні ситуації в районі розміщення підприємства.

До сил цивільного захисту належать:

- оперативно-рятувальна служба цивільного захисту
- аварійно-рятувальні служби
- формування цивільного захисту
- спеціалізовані служби цивільного захисту
- пожежно-рятувальні підрозділи
- добровільні формування цивільного захисту

Щоб взаємодія органів управління, аварійно-рятувальних служб, адміністрації, сил цивільного захисту була своєчасною і чіткою, необхідно вживати спільних заходів за планами, які розробляють на місцевому рівні, проводити спільні тренування та заняття тощо. ■

дотримуємо пожежної безпеки

У статті — про те, хто організовує інструктажі з пожежної безпеки на підприємстві, хто проходить їх, які бувають види інструктажів і як фіксувати їхні результати

Олександр Пількевич,
експерт із питань пожежної
безпеки та охорони праці,
адвокат, Київ

Організовуємо інструктажі з пожежної безпеки

Інструктажі з питань пожежної безпеки, а також навчання і перевірку знань працівників має організувати керівник підприємства, а в структурних підрозділах, як-от цех, дільниця, лабораторія, майстерня тощо, — керівник підрозділу. Підстава — пункт 4 розділу I Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом МВС від 05.12.2019 № 1021 (далі — Порядок № 1021).

Як проводити

Як проводити інструктажі з пожежної безпеки, установлює наказом керівник підприємства. Він призначає працівників, відповідальних за організацію та проведення інструктажів, установлює порядок їх проведення.

Щоб організувати на підприємстві інструктажі з пожежної безпеки, керуйтеся вимогами, які регламентують:

- Порядок № 1021;
- Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МВС від 30.12.2014 № 1417;
- Кодекс цивільного захисту України;
- Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затверджений постановою КМУ від 26.06.2013 № 444.

Проходити інструктажі повинні особи, яких приймають на роботу, і працівники щороку за місцем роботи.

Не допускайте до роботи осіб, які не пройшли навчання, перевірку знань із питань пожежної безпеки та інструктажі (п. 7 розд. I Порядку № 1021).

Інструктажі з пожежної безпеки можна проводити разом з інструктажами з охорони праці (п. 6 розд. IV Порядку № 1021).

Інструктажі проходять у робочий час коштом роботодавця.

Відпрацьовуйте прийоми роботи з первинними засобами пожежогасіння на відкритих майданчиках. Використовуйте сучасні технічні засоби навчання, за наявності — натурні зразки первинних засобів пожежогасіння та елементи систем протипожежного захисту.

Які види

Інструктажі поділяють за призначенням і часом проведення на вступний, первинний, повторний, позаплановий і цільовий.

Вступний

Вступний інструктаж проводять на підставі чинних на підприємстві правил, інструкцій та інших нормативно-правових актів у спеціально обладнаному для цього приміщенні.

Вступний інструктаж проходять:

- працівники, яких приймають на постійну або тимчасову роботу;
- працівники інших організацій, які прибули на підприємство й беруть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи для підприємства;
- сезонні працівники;
- учні та студенти, які прибули на підприємство, щоб пройти виробничу практику, трудове або професійне навчання;
- екскурсанти, які відвідують підприємство;
- інші категорії працівників за рішенням керівника.

Первинний

Первинний інструктаж проводять безпосередньо на робочому місці, індивідуально або з групою осіб одного фаху, до початку виробничої діяльності.

Первинний інструктаж проходять:

- особи, яких прийняли на роботу;
- працівники, яких перевели з інших структурних підрозділів, виробничих ділянок підприємства;
- особи, які прибули на підприємство та мають брати безпосередню участь у виробничому процесі, ремонтних, будівельно-монтажних, фарбувальних, зварювальних роботах тощо;
- учні/студенти під час виробничої практики/навчання, а також перед практичними заняттями в навчальних майстернях, лабораторіях тощо.

Працівників, які пройшли спеціальне навчання/пожежно-технічний мінімум, можна увільнити від вступного та первинного інструктажів (п. 3 розд. IV Порядку № 1021).

Повторний

Повторний інструктаж проводять на робочому місці індивідуально або з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом питань первинного інструктажу **не рідше ніж раз на рік**.

Позаплановий

Позаплановий інструктаж проводьте з працівниками на робочому місці або в спеціально відведеному для цього приміщенні:

- у разі зміни технологічного процесу, застосування нового або заміни чи модернізації наявного пожежонебезпечного устаткування;
- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів із питань пожежної безпеки, цивільного захисту, а також під час внесення змін і доповнень до них;
- на вимогу посадових осіб ДСНС або її територіальних органів, якщо виявлено незадовільне знання працівниками правил пожежної безпеки на робочому місці, невміння діяти в разі пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння;
- під час перерв у роботі з підвищеними рівнями небезпеки більше ніж на 30 календарних днів, а для решти робіт — 60 календарних днів;
- у разі надходження інформації про аварії, пожежі, що сталися на аналогічних виробництвах/об'єктах.

Цей інструктаж проводьте індивідуально або з групою працівників подібних спеціальностей, видів робіт. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначають у кожному випадку окремо залежно від обставин, що спричинили потребу його провести.

Первинний, повторний і позаплановий інструктажі завершуйте перевіркою знань працівників (п. 5 розд. IV Порядку № 1021).

Цільовий

Цільовий інструктаж проводьте індивідуально або з групою працівників. Обсяг і зміст інструктажу визначаєте залежно від виду виконуваних робіт.

Цільовий інструктаж проводьте:

- ▶ перед тим, як працівники виконуватимуть тимчасові вогневі роботи — зварювання, розігрівання тощо;
- ▶ під час:
 - ліквідації наслідків аварії, стихійного лиха, катастроф;
 - екскурсій на підприємстві;
 - організації масових заходів з учнями;
 - підготовки та організації заходів із масовим перебуванням людей — понад 50 осіб.

Хто проводить

Інструктажі проводять особи, які пройшли в суб'єктів, що навчають, відповідне навчання і спеціальну підготовку та мають посвідчення. Обов'язки цих осіб щодо організації інструктажів із пожежної безпеки відобразить у функціональних обов'язках, інструкціях, положеннях тощо.

► Вступний інструктаж із пожежної безпеки можуть проводити посадові особи, спеціалісти, фахівці відповідно до наказу/розпорядження керівника підприємства.

► Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт: начальник структурного підрозділу, майстер, призначений наказом/розпорядженням керівника.

За якими програмами проводити

Програму й тривалість інструктажів затверджує керівник підприємства. Навчальна програма визначає зміст і обсяг питань, які працівники вивчають під час інструктажу.

Зміст навчального матеріалу згідно з тематикою програми залежить:

- від величини підприємства;
- складності та рівня пожежної небезпеки технологічних процесів;
- речовин і матеріалів, що застосовують і зберігають на підприємстві;
- кількості працівників.

Коли складатимете навчальні питання (теми) програми, враховуйте посадові обов'язки слухачів і галузеві особливості їхньої професійної діяльності.

Після вступного та первинного інструктажів **працівники повинні знати:**

- основні вимоги нормативних актів і документів із питань пожежної безпеки;
- вимоги інструкцій про заходи пожежної безпеки для підприємства, структурного підрозділу, видів пожежонебезпечних робіт тощо;
- план евакуації, місця розташування первинних засобів пожежогасіння, евакуаційних шляхів і виходів;
- причини горіння та можливої пожежі;
- пожежонебезпечні властивості матеріалів і обладнання;
- види вогнегасників, що є на об'єкті, правила їх використання залежно від класу пожежі;
- правила гасіння займання обладнання та електроприладів;
- правила поведінки та дії в умовах пожежі, а також у разі сильного задимлення на шляхах евакуації;
- способи повідомлення про пожежу;
- способи надання домедичної допомоги потерпілим;

уміти:

- користуватися первинними засобами пожежогасіння — вогнегасниками, внутрішніми пожежними кран-комплектами;
- виконувати дії під час виявлення і в умовах пожежі, а також у разі сильного задимлення на шляхах евакуації;

- реагувати на повідомлення системи оповіщення про пожежу;
- виконувати необхідні дії під час екстреної евакуації.

Як фіксувати результати

Після первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів особа, яка проводила їх, перевіряє знання працівників і набуті ними навички. Перевірка проходить у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів.

Результати інструктажів, окрім цільового, зазначаєте в журналі реєстрації інструктажів із питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях (дод. 2 до Порядку № 1021). Сторінки журналу пронумеруйте, прошнуруйте та скріпіть печаткою — за її наявності.

Запис про проведення цільового інструктажу робіть у наряді-допуску на виконання тимчасових вогневих робіт. ■

пiклуємося про здоров'я працівників

Останніми місяцями жителі столиці й не тільки багато разів потерпали від смогу. Це через воєнні дії горіло то в лісі, то на сміттєзвалищі, то на нафтобазі. Ще не раз чутимемо повідомлення про смог, особливо у великих містах. Це природне явище актуальне для України й у мирний час. Тож як убезпечитися від негативного впливу смогу? Розповімо в статті

Ярослав Дякунчак,
лікар загальної практики —
сімейної медицини КНП
Броварської міської
ради Броварського
району Київської області
«Броварський міський центр
первинної медико-санітарної
допомоги»

Як захиститися від впливу смогу

Смог часто плутають із туманом. Проте смог — не просто туман, а шкідлива його суміш із димом, пилом і забруднювальними речовинами, зокрема формальдегідом, діоксидом сірки (SO_2), діоксидом азоту (NO_2) та оксидом вуглецю (CO_2).

Основні причини смогу:

- спалення сухого листя, гілок і трави;
- викиди промислових підприємств;
- викиди легкових автомобілів;
- лісові пожежі;
- тління торфовищ;
- пожежі на сміттєзвалищах.

Впливає і погода — підвищена вологість повітря та відсутність вітру. Від них залежить, чи підніметься смог і в якому напрямку він рухатиметься.

Симптоми отруєння

Перші симптоми отруєння смогом:

- головний біль;
- утома;
- запалення слизових оболонок дихальних шляхів та очей;
- утруднене дихання;
- кашель.

Окрім того, смог може спричинити тахікардію, підвищення артеріального тиску, судоми й навіть анемію. Якщо в людини бронхіальна астма, хронічна обструктивна хвороба легенів чи алергійний риніт — загострення цих захворювань.

Забруднене повітря негативно впливає на когнітивні здібності, особливо в дітей і літніх людей. Тривалий вплив високої температури повітря спричиняє порушення обміну речовин, зневоднення та зниження імунітету.

Смог найшкiдливiший у теплий перiод року, у сонячну безвiтряну погоду, коли верхнi шари атмосфери достатньо теплi, щоб зупиняти вертикальну циркуляцiю повiтряних мас.

Вашi дiї

Щоб смог не нашкодив органiзму, **дотримуйте простих правил:**

1. Стежте за оголошеннями органiв влади щодо якостi повiтря. Якщо ситуацiя несприятлива, залишайтеся вдома й щiльно позачиняйте вiкна.

2. Утримайтеся вiд провiтрювання помешкання. Увiмкнiть кондицiонер i зволожувач повiтря, якщо є.

3. Проводьте вологе прибирання помешкання щонайменше раз на добу.

4. Пiдтримуйте оптимальну вологiсть i температуру повiтря в помешканнi. Вологiсть має становити близько 60%, а температура — +18...+22 °C.

5. Не виходьте на вулицю вранцi. У цю пору концентрацiя смогу в повiтрi максимальна. Надягнiть захиснi окуляри й маску/респiратор, якщо виходите на вулицю. Не забудьте прийняти душ, коли повернетесь.

6. Уникайте надмiрної фiзичної активностi.

7. Пийте за змоги багато чистої питної води — до 2—3 л на день. Вживайте кисломолочнi продукти.

8. Не користуйтеся парфумами, дезодорантами й освiжувачами повiтря. Вони додатково подразнюють слизовi оболонки дихальних шляхiв та очей.

9. Промивайте нiс i полощiть горло сольовим розчином, якщо відчули, що отруїлися. Звернiться до лiкаря, якщо ваш стан погiршується.

10. Попiклуйтеся про те, щоб у домашнiй аптекцi були необхіднi лiки, якщо маєте хронiчнi захворювання органiв дихання.

Сподiваємося, тепер ви точно знаєте, як захиститися вiд смогу або хоча б мiнiмiзувати шкоду вiд нього. Будьте здоровi! ■

запитання – відповідь

Надсилайте запитання до наших експертів

ohorona@mcfr.ua

Цифрове видавництво MCFR,
вул. Євгена Сверстюка, 11-Б, а/с 112, Київ, 02002

Зазначте у листі ПІБ, назву підприємства, свою посаду та контактний номер телефону

На ваші запитання відповідає **Вікторія Адамович**,
головний редактор експертно-правової системи «Expertus:
Охорона праці»

Чи може працівник відмовитися від відрядження під час війни

Чи має право керівник підприємства направляти працівника у відрядження, ризикуючи його життям і здоров'ям? Чи регулюється це законом?

Власник або уповноважений ним орган **не мають права** вимагати від працівника виконувати роботи, що становлять очевидну небезпеку для його життя, а також в умовах, що не відповідають законодавству з охорони праці. Підстава — стаття 153 Кодексу законів про працю України.

Працівник **має право відмовитися** від виконання дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, що становить небезпеку для життя чи здоров'я такого працівника або людей, які його оточують, і доквілля.

Працівник під час ознайомлення з наказом про відрядження може зазначити, що він не має змоги виконувати службові завдання у відрядженні, якщо в тій місцевості йдуть бойові дії. Відповідно, за місцем відрядження керівник не може гарантувати безпеку працівнику.

Отже, керівник **не має права** направляти працівника у відрядження, якщо це загрожує його життю і здоров'ю.

На ваші запитання відповідає **Володимир Шапінський**,
експерт із охорони праці, Київ

Чи може виконавець робіт видавати наряд-допуск

На підприємстві немає головного інженера, іншого інженерно-технічного працівника. Чи має право виконроб видавати наряд-допуск своїй бригаді, якщо він є і виконавцем робіт?

Дозволяється суміщувати обов'язки двох відповідальних осіб у таких випадках:

- особа, яка видала наряд-допуск, може бути одночасно відповідальним керівником робіт;
- відповідальний керівник робіт може бути одночасно відповідальним виконавцем робіт;
- відповідальний виконавець робіт може одночасно бути допускатчем.

Особа, яка видає наряд-допуск, не може одночасно бути відповідальним виконавцем робіт. Отже, виконроб **не може виписувати** наряд-допуск сам собі. Право виписувати наряд-допуск у цьому випадку має тільки керівник.

На ваші запитання відповідає **Ольга Догадіна**,
керівник групи експертів МСFR Кадри

Чи можна в період воєнного стану перевести працівника на іншу посаду на час простою без його згоди

Через збій у постачанні сировини для працівників складу сировини оголосили простій. На підприємстві є вакансія на складі готової продукції. Чи можна на період простою працівника складу сировини перевести на склад готової продукції без згоди?

Перевести працівника без його згоди на іншу посаду на час простою можете тільки у випадках, що передбачає Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX (далі — Закон № 2136).

У разі простою працівників можна перевести за їхньою згодою з урахуванням спеціальності та кваліфікації на іншу роботу на тому ж підприємстві, в установі, організації на весь час простою. На це вказує частина друга статті 34 Кодексу законів про працю України.

Під час воєнного стану не застосовуємо норм законодавства про працю в частині відносин, що врегулював Закон № 2136 (ч. 3 ст. 1 Закону № 2136).

Протягом воєнного стану роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди*, якщо така робота не протипоказана працівнику за станом здоров'я:

- щоб відвернути або ліквідувати наслідки бойових дій;
- якщо є інші обставини, що становлять або можуть становити загрозу життю чи нормальним життєвим умовам людей.

Якщо зазначені підстави відсутні — отримайте згоду працівників на тимчасове переведення на час простою.

На ваші запитання відповідає **Олександр Пількевич**, експерт із питань пожежної безпеки та охорони праці, адвокат, Київ

Чи може старший майстер очолити комісію з перевірки знань

На підприємстві проходить навчання, наприклад із газо-небезпечних робіт. Чи всі члени комісії з перевірки знань повинні пройти навчання і мати посвідчення з цього виду робіт, чи достатньо одного члена комісії із посвідченням? Чи може старший майстер бути головою комісії?

Перевірку знань після спеціального навчання на підприємстві здійснює комісія підприємства, склад якої затверджує наказом/розпорядженням роботодавця. Так скеровує пункт 3.9 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15 (далі — Типове положення). Голова комісії — керівник підприємства або його заступник, до службових обов'язків яких входить організація роботи з охорони праці (ОП). За потреби створити комісії в окремих структурних підрозділах їх очолюють керівник відповідного підрозділу чи його заступник.

Старший майстер не є керівником підприємства або керівником структурного підрозділу, тому він не може бути головою комісії з перевірки знань із питань ОП.

До складу комісії підприємства входять:

- спеціалісти служби охорони праці;

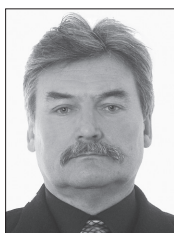
* Виняток — переведення на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії.

- представники юридичної, виробничих, технічних служб;
- представник профспілки або уповноважена найманими працівниками особа з питань ОП.

Комісію вважають правочинною, якщо до її складу входять **не менше трьох осіб**.

До складу комісії можна залучати осіб, які пройшли навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів із ОП (п. 4.4 Типового положення).

У Типовому положенні немає вимоги щодо проходження навчання та перевірки знань із питань виконання газонебезпечних робіт усіма членами комісії.

На ваші запитання відповідає **Леонід Шевчук**, викладач охорони праці навчально-курсowego комбінату «Професіонал-Фаст», Фастів

Яка періодичність навчання для членів комісії з перевірки знань із ОП

З якою періодичністю члени комісії підприємства повинні проходити навчання і перевірку знань? Ідеться про питання щодо видів нагляду, зокрема Правил охорони праці під час експлуатації тепломеханічного обладнання електростанцій, теплових мереж і тепловикористовувальних установок, Правил безпеки систем газопостачання.

У Типовому положенні про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15 (далі — Типове положення), не йдеться про будь-які НПАОП.

Знання працівників із питань охорони праці (ОП) перевіряє комісія з перевірки знань підприємства. Її склад затверджує наказом/розпорядженням роботодавець (п. 3.9 Типового положення).

Керівники, спеціалісти служб охорони праці, члени комісій із перевірки знань входять до Переліку посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці (дод. 3 до Типового положення).

Посадові особи проходять навчання і перевірку знань із питань ОП під час прийняття на роботу та періодично — **раз на три роки** — згідно з Типовими тематичним планом і програмою навчання з питань охорони праці посадових осіб (п. 5.1 Типового положення).

На ваші запитання відповідає **Анатолій Рожков**,
експерт із питань пожежної та техногенної безпеки, Київ

Чи потрібна окрема розетка для кондиціонера

Спеціалісти з пожежної безпеки наполягають, що біля кожного побутового кондиціонера потрібно ставити окрему розетку. Енергетична служба підприємства проти цього. Вона мотивує це тим, що автоматичні вимикачі розташовані в розподільчій електрошафі. Як розв'язати це спірне питання?

Живлення до кожного побутового кондиціонера, групи кондиціонерів необхідно забезпечити автономним пристроєм електричного захисту незалежно від наявності захисту на загальній лінії, яка живить групу кондиціонерів. Таку вимогу містить пункт 2.26 розділу IV Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МВС від 30.12.2014 № 1417. Цей пункт також зазначає, що проводити монтаж, підключати, прокладати мережі, улаштовувати електричний захист на лініях, які живлять побутові кондиціонери, потрібно відповідно до вимог інструкції виробника.

Отже, керуйтеся вимогою Правил пожежної безпеки та інструкцією виробника. ■